

MAHA JOGA

UPANIŠADSKO NASLEĐE
U SVETLU UČENJA
RAMANE MAHARŠIJA

Lakšmana Šarma

Prevod s engleskog:
Nebojša Petrušić

Beograd
februar 2024.

Naslov originala:

MAHA YOGA
Or the Upanishadic Lore
in the Light of the Teaching of
BHAGAVAN SRI RAMANA
Lakshmana Sarma

Copyright © Aruna, 2024

Bez dozvole izdavača, zabranjeno je korišćenje
materijala kako u celini, tako i u delovima

Izdavač: ARUNA, Beograd

Lektura u korektura: Slobodanka K. Vanjkević

Plasman i distribucija: 064 15 77 045

Internet knjižara: aruna.rs

Štampa: „Zuhra”, Beograd

Tiraž: 200 primeraka

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Народна библиотека Србије, Београд

233-852.5Y
929:1 Багаван Шри Рамана Махарши

ЛАКШМАНА Шарма, К., 1879-1965

Maha joga : upanišadsko nasleđe u svetlu učenja Ramane Maharšija /
Lakšmana Šarma ; prevod s engleskog Nebojša Petrušić. - Beograd : Aruna,
2024 (Beograd : Zuhra). - 182 str. ; 21 cm

Prevod dela: Maha yoga / Lakshmana Sarma. - Tiraž 200. - Str. 3: Uvodna
reč / Pol Branton. - Str. 7-11: Predgovor / T. N. Venkataraman

ISBN 978-86-6052-029-8

a) Jora

COBISS.SR-ID 136051977

SADRŽAJ

UVODNA REČ	5
PREDGOVOR	7
BELEŠKA AUTORA	12
Prvo poglavlje Mudrac sa Arunačale	13
Drugo poglavlje Da li smo srećni?	25
Treće poglavlje Neznanje	30
Četvrto poglavlje Autoritet	40
Peto poglavlje Svet	48
Šesto poglavlje Duša	72
Sedmo poglavlje Bog	86
Osmo poglavlje Stanje bez ega	92

Deveto poglavlje	
Traganje	120
Deseto poglavlje	
Mudrac	133
Jedanaesto poglavlje	
Predanost	145
Dvanaesto poglavlje	
Još neke Mudračeve izreke	158
Dodatak	179

UVODNA REČ

U ovoj knjizi, autor otkriva filozofski aspekt učenja Šri Ramane Maharšija, primenjujući advaitski kriterijum verodostojnosti i nazivajući ga pravim draguljem carstva Advaita. Autor dosledno zastupa ideju da su svet, Bog i individualna duša u suštini isto, ističući da je njihova prividna razdvojenost samo iluzija.

Iako nisam stručnjak za metafiziku da bih ocenio njegove zaključke, primećujem njegovu posvećenost svojim tvrdnjama i upotrebu Učiteljevih reči kao oslonca za svoje argumente. Njegovo ubedljivo i čvrsto argumentovanje čini izazovnim osporavanje njegovih izjava. Bez obzira na sve, autor je uneo mnogo istinitih tačaka o drugim aspektima Maharšijevog učenja, kao što su priroda ličnog ega i značaj predanosti. Njegov stil pisanja karakteriše jasnoća misli i izražavanja, što me je uvek fasciniralo – i njegov intelekt i književna veština. Sa zadovoljstvom preporučujem ovu knjigu onima koji su zainteresovani za metafizički aspekt Maharšijevih zabeleženih misli i izreka.

Pol Branton

PREDGOVOR

Maha Joga ili upanišadsko nasleđe, u svetlu učenja Bagavana Šri Ramane, istovremeno predstavlja temeljno izlaganje njegovih učenja kao i pregled celokupne filozofije Vedante, drevnog nasleđa Upanišada. Za aspiranta koji se priprema za praksu Samoispitivanja – koja je kamen temeljac Šri Ramaninih učenja i suština upanišadskog nasleđa – od velikog je značaja da ima jasno i utemeljeno razumevanje teorijske osnove na kojoj se zasniva praksa Samoispitivanja. Ova knjiga, prosvetljujući ključne aspekte Šri Ramaninog učenja, pruža tragaocima neposredan uvid u njih.

Autor knjige, Šri K. Lakšmana Šarma, poznat kao „Ko“, bio je potpuno kompetentan da napiše ovakvo delo, jer je proveo više od dve decenije u bliskom kontaktu sa Bagavanom Šri Ramanom, duboko proučavajući njegovo učenje pod njegovim direktnim vođstvom. Njihovo blisko druženje započelo je kada je Šri Bagavan upitao Lakšmana Šarmu da li je upoznat sa *Ulladu Narpadu*. Nakon što je Šarma objasnio da nije, zbog nedostatka razumevanja klasičnog tamilskog jezika, izrazio je želju da prouči delo ukoliko mu Šri Bagavan pomogne u razumevanju. Tada je Šri Bagavan počeo da mu detaljno objašnjava značenje svakog stiha. Lakšmana Šarma, strastveni poštovalac sanskrita, počeo je da sastavlja sanskritske stihove, jasno pojašnjavajući značenje svakog stiha, kako mu je Bagavan objasnio. Svaki stih koji je napisao na sanskritu predavao je Bagavanu na proveru i odobrenje. Ovaj proces se nastavljao dok svaki stih nije dobio Bagavanovo odobrenje. Tokom nekoliko meseci, svi stihovi *Ulladu Narpadu* su prevedeni na sanskrit.

Međutim, Lakšmana Šarma nije se zaustavio na tome. Bilo je toliko zadivljen dubokim značenjem *Ulladu Narpadu* da je bio podstaknut da nastavi s ispravkama svog sanskritskog prevoda. Dve ili tri godine neumorno je ispravljao svoj prevod, uvek uz pomoć i vođstvo Šri Bagavana, koji je cenio njegove iskrene napore. Bagavan je jed-

nom prilikom primetio da je upornost Lakšmana Šarme u ispravkama prevoda bila veliki *tapas*, tj. duhovna disciplina. Zahvaljujući predanom trudu na stvaranju verodostojnog sanskritskog prevoda *Ulladu Narpadu*, Lakšmana Šarma je bio blagoslovljen da direktno od Šri Bagavana prima obuhvatna uputstva koja se odnose na suštinu Njegovih učenja.

Na početku, Lakšmana Šarma nije imao nameru da objavi svoj sanskritski prevod *Ulladu Narpadu*, koji je pripremao isključivo za ličnu upotrebu. Još manje je razmišljao o pisanju opsežnog teksta koji bi detaljno predstavio učenje Šri Bagavana. Međutim, krajem 1931. godine, pojavila se jedna knjiga za koju se govorilo da tumači Šri Bagavanova učenja. Nakon što ju je Lakšmana Šarma pročitao, bio je razočaran zbog toga što je smatrao da knjiga pruža iskrivljenu sliku Šri Bagavanovog učenja. Zabrinut, pristupio je Šri Bagavanu i molećivim glasom rekao: „Ako se tvoja učenja ovako pogrešno tumače za vreme tvog života, šta će tek biti posle? Neće li ljudi pomisliti da si ti odobrio ovu knjigu? Zar ne bi trebalo javno osuditi ovakvo pogrešno tumačenje?“ Na ovo, Šri Bagavan je odgovorio: „Svako reflektuje učenje u skladu sa sopstvenom čistoćom uma (*antahkarana*). Ako misliš da možeš vernije da izložiš učenje, napiši svoje tumačenje.“ Ohrabren Šri Bagavanovim rečima, Lakšmana Šarma je započeo pisanje tamilskog tumačenja *Ulladu Narpadu*, koje je prvi put objavljeno 1936. godine, a potom i Maha Jogu, objavljenu 1937. godine. Šri Bagavan je kasnije primetio da je od svih tumačenja *Ulladu Narpadu* tada dostupnih, tamilsko tumačenje Lakšmana Sarma bilo najbolje.

Maha Joga se temelji na dva sanskritska dela, *Sri Ramana Hridayam* i *Guru Ramana Vachana Mala*. *Sri Ramana Hridayam* je sanskritski prevod Lakšmana Šarme *Ulladu Narpadu* (Četrdeset stihova o Stvarnosti) i *Ulladu Narpadu Anubandam* (Dodatak Četrdeset stihova o Stvarnosti), dva ključna tamilska dela koja je napisao Šri Bagavan, dok je *Guru Ramana Vachana Mala* zbirka od 350 stihova sastavljena od strane Lakšmana Šarme, od kojih su oko 300 prevodi izabranih stihova iz *Guru Vachaka Kovai* (Venac Guruovih Izreka) Šri Muruganara. Ova dela jasno predstavljaju usmena učenja Šri Baga-

vana¹. Lakšmana Šarma je sastavio *Guru Ramana Vachana Mala* uz pomoć Šri Bagavana i Šri Muruganara, i tokom ovog rada je imao priliku da temeljno prouči učenje Šri Bagavana i da od Njega prima suštinska uputstva. Na pitanje zašto je Maha Jogu i tamilsko tumačenje *Ulladu Narpadu* napisao pod pseudonimom „Ko“, Lakšmana Šarma je odgovorio da je u tim knjigama zapisao samo ono što je naučio od Šri Bagavana i Šri Muruganara, i da je pomislio: „Ko je to napisao?“

Pored brojnih citata iz „*Sri Ramana Hridayam*“ i „*Guru Ramana Vachana Mala*“ koji se često navode u ovoj knjizi, autor je zabeležio i mnoge druge izreke Šri Bagavana i razgovore s njim, posebno u poslednjem poglavlju. Autentičnost ovih izreka potvrđena je činjenicom da se većina može pronaći u knjigama „*Maharšijevo Jevanđelje*“ (Maharshi's Gospel) i „*Razgovori sa Šri Ramanom Maharšijem*“ (Talks with Sri Ramana Maharshi), koje su kasnije objavljene.

U uvodnoj reči prvog izdanja „Maha Joge“, koja je uključena i u ovo izdanje, Pol Branton piše da autor „*razotkriva filozofski aspekt Šri Ramane Maharšijevog učenja kroz advaitski test verodostojnosti*“, nazivajući ga dragocenim doprinosom carstvu Advaita. Međutim, u predgovoru istom izdanju autor ističe da je njegova namera bila suprotna; smatra da su učenja Šri Bagavana osnovni autoritet i da ona, zapravo, potvrđuju verodostojnost drevnog nasleđa Upanišada, a ne obrnuto. Citiramo reči samog autora:

„Drevno nasleđe – Upanišade – dobilo je značajnu potvrdu u životu i učenju Mudraca sa Arunačale, poznatog kao Bagavan Šri Ramana. Njegova pismena i usmena učenja su glavni izvor otkrovenja za njegove učenike sa Istoka i sa Zapada, dok je drevno znanje od neprocenjive koristi jer je u potpunom skladu sa ovim učenjima. Učenja živog Mudraca su izuzetno zanimljiva i za one koji drevno znanje smatraju glavnim autoritetom. Ova knjiga nastoji da predstavi sintezu starog i novog otkrovenja.“

¹ Kompletan sanskritski tekst *Sri Ramana Hridayam*, zajedno sa engleskim prevodom, objavljen je u knjizi *Otkrovenje*, a engleski prevod zbirke *Guru Ramana Vachana Mala* u zasebnoj knjizi.

Prvo izdanje „Maha Joge“ brzo je našlo put do inteligentne publike i prevedeno na francuski jezik od strane Žan Herberta, koji ju je smatrao „najveličanstvenijom knjigom“. Ovaj francuski prevod prvi put je objavljen 1939. i ponovo 1940. godine, kao prvi tom edicije pod nazivom „Études sur Ramana Maharshi“, a Svami Sidešvarananda, osnivač i predsednik Šri Ramakrišnine misije u Francuskoj, napisao je opširan predgovor, zaključujući:

„...Maharšijev misticizam je utemeljen na dubokom intelektualnom razumevanju života i njegovih problema. Da bi se ovaj misticizam shvatio, neophodno je Maharšija postaviti u njegovo filozofsko i kulturno okruženje. Sa ove tačke gledišta, nijedno delo nije tako moćno i vernije nasleđu Indije od ove veličanstvene studije koja je ovde predstavljena. Njen autor, dr K. Lakšmana Šarma, naš prijatelj, proveo je dugi niz godina uz Maharšija, trudeći se da ga razume u svetlu Mudračevih reči o filozofskim problemima i o životu prosvetljenja. Mudrac, kao uzvišena vatra koja gori na bregu Arunačala, postao je pravi svetionik za one koji žele da vide obnovljeno delovanje upanišadskih učenja kroz vreme.“

Nakon srdačnog prijema prvog izdanja „Maha Joge“, Lakšmana Šarma bio je podstaknut da uradi reviziju i proširi knjigu za njeno drugo izdanje, uvodeći nekoliko izmena koje su se pojavile i u trećem i četvrtom izdanju. Od tada, „Maha Joga“ je prevedena i objavljena na različite evropske jezike, uključujući nemački i portugalski.

Značajno je pomenuti i naslov knjige. U zaključku devetog poglavlja, autor navodi: „Mudrac je jednom rekao autoru ove knjige da je Samoispitivanje zapravo Velika Joga, tj. „Maha Joga“, jer, kao što je ovde prikazano, sve Joge su uključene u Traganje.“ Upravo zbog toga, knjiga je dobila naziv „Maha Joga“. Nekoliko godina nakon objavljivanja knjige, Šri Bagavan je naišao na stih iz *Karma Purane* (2.11.7) u kojem Gospod Šiva kaže: „*To (Joga), u čemu čovek vidi Sopstvo (Atmana) koje sam Ja, jedino čisto i večno blaženstvo, smatra se „Maha Jogom“ koja pripada Vrhovnom Gospodu*“. Pošto je ovaj stih potvrdio njegove reči da je Samoispitivanje praksa usmerena na Sopstvo, on

ga je ručno prepisao u svoj primerak „Maha Joge“, na kraju devetog poglavlja. Sledeći segment je faksimil tog stiha u Šri Bagavanovom rukopisu:

वन्न पश्यति चात्मानं नित्यानन्दं निरञ्जनम् ।
अमेकं त महायोगो भावितः परमेस्वरः ॥
- कूर्मपुराणम्

Srećni smo objavljujemo još jedno izdanje ove dragocene knjige, uvereni da će i dalje pružati vođstvo i inspiraciju svim tragaocima za Istinom.

Šri Ramanašramam,
14. april 1984.

T. N. Venkataraman

BELEŠKA AUTORA

MAHA JOGA je direktan metod ka otkrivanju Istine o Sebi. Ona nema ničeg zajedničkog sa onim što se obično naziva „Joga“, jer je sasvim jednostavna i oslobođena misterioznosti. Bavi se konačnom Istinom našeg Bića koja je sama po sebi sasvim jednostavna.

MAHA JOGA oslobađa sledbenika verovanja, ne da bi ga vezala novim verovanjima, već s namerom da ga osposobi za uspešno Tražanje za Istinskim Sopstvom, koje transcendirira sva verska ubeđenja.

MAHA JOGA je opisana kao proces odučavanja. Sledbenik mora da se oduči celokupnog znanja, jer, budući da je relativno, ono predstavlja neznanje i stoga postaje prepreka.

Ova Istinska Joga je predmet Upanišada. Međutim, Istina koja se pronalazi ovom Jogom je večna i povremeno zahteva potvrdu od živih svedoka. Knjiga polazi od razumne pretpostavke da nam jedino živ Učitelj može preneti upanišadsku Istinu, a ne same Upanišade, koje su samo reči i još ponešto, dok je živi Učitelj inkarnacija Istine za kojom tragamo. Živi Učitelj našeg doba je Mudrac sa Arunačale, Bagavan Šri Ramana, a njegov život je sažeto prikazan u prvom poglavlju ove knjige. Njegova učenja se u ovom delu smatraju ključnim autoritetom, dok se upanišadsko nasleđe posmatra kao sledeće po vrednosti, dopunjujući i obogaćujući ta učenja. Čitalac ima slobodu da ne prihvati ništa od navedenog ukoliko ne pronađe da je u saglasnosti sa stvarnim Mudračevim učenjem.

PRVO POGLAVLJE

MUDRAC SA ARUNAČALE

Postoji duboka Istina u nama, istina nas samih, koja ima moć da nas oslobodi kroz praktično znanje. Međutim, onaj ko želi da bude slobodan, mora da traži i s punim poštovanjem ispituje onoga ko je oslobođen. Tako kaže drevno nasleđe.² Na taj način se ističe važnost obraćanja živom učitelju Istine stvarnog Sopstva, ukoliko takav može da se pronađe. Znanje koje dolazi proučavanjem svetog nasleđa nije od velike vrednosti; čovek može da nauči više i brže iz tišine živog učitelja, nego što bi tokom celog života prikupio proučavajući knjige.

Veliki učitelj, Šri Ramakrišna Paramahansa, rekao nam je da postoje dve vrste Mudraca. Prvi su oni koji su rođeni s misijom da podučavaju i uzdižu druge ljude, i drugi – koji nemaju takvu misiju. Prvi su od rođenja neuprljani svetovnim željama. Oni postižu stanje Oslobođenja otprilike nakon faze dečaštva, a to čine sa malo, ili bez ikakvog napora. Ovi drugi se rađaju podložni svetovnim željama i slabostima, i moraju da prođu kroz dug period neprekidnog i ispravno usmerenog napora da bi dostigli isti cilj. Naravno, prva vrsta mudraca je retka, ali kada se takav pojavi, privlači veliki broj učenika i obožavalaca, donoseći im veliku dobrobit kroz svoje prisustvo. Bagavan Šri Ramana predstavlja istinski primer takvog Mudraca, poslednjeg u nizu velikih koji su obnovili i potvrdili učenje drevnog Otkrovenja.

Maharši se rodio na jugu Indije, u selu Tiručuli, oko 30 milja udaljenom od Maduraija, i dobio je ime Venkataraman. Otac mu je umro

---

² Bhagavad Gita, 4. 34

तद्विद्धि प्रणिपातेन परिश्रमेन सेवया ।
उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥

kada je imao dvanaest godina nakon čega su ga podizali majka i ujaci. Dečaka su poslali da stekne obrazovanje, prvo u Dindigul, a onda u Madurai, veliki centar hodočašća. Njegovi staratelji nisu ni naslućivali koja sudbina čeka dečaka. Ulagali su napore da ga usmere prema svojim merilima i pripreme za svetovni život pružajući mu „dobro obrazovanje“.

Dečaku ni u kom slučaju nije nedostajalo inteligencije. Međutim, bio je nepopravljivo ravnodušan prema školi; nije pokazivao interes da uloži najmanji napor da nešto nauči i zapamti, pa bi čak i kada bi nešto naučio, to činio bezvoljno. Razlog leži u tome što nije osećao „želju za uspehom u svetu“, karakterističnu za svakog natprosečnog dečaka. Sada znamo da je bio jedno od retkih bića koja su bila obdarena duhovnošću. To savršenstvo, koje će ga kasnije učiniti duboko poštovanim Učiteljem miliona ljudi, već je postojalo u njemu u prikrivenom obliku. Zakon prirode je takav da duhovna obdarenost čini čoveka ravnodušnim prema svetovnim dobrima. Prosečna osoba, koja često nije dovoljno duhovno obdarena, teško odoleva svetovnim željama i primorana je da uloži značajan napor kako bi postigla ono što se u društvu smatra uspehom. Poznato je da je i Šri Ramakrišna pokazivao snažnu odbojnost prema „ovom obrazovanju koje se stiče za zarađivanje hleba“.

Zbog toga je dečak Ramana jedva stekao nešto školskog znanja. Međutim, sudbina mu je stavila u ruke drevnu svetu knjigu na tamilskom jeziku, koja detaljno opisuje priče o šezdeset tri Sveca Šivinog kulta. Sa velikim oduševljenjem je pročitao ovu knjigu. Postoji razlog da verujemo kako je već tada bio na visokom nivou duhovnog savršenstva kao Svetac, i da je završio ovu etapu duhovne evolucije. Ramana je posedovao sposobnost za nešto mnogo više - za status Mudraca. U poglavlju o Predanosti moći ćemo bolje da razumemo razliku između Sveca i Mudraca. Za sada, dovoljno je reći da se Mudrac od Sveca razlikuje kao zrelo voće od cveta. Svetaštvo je samo nada u mudraštvo, koje predstavlja pravo savršenstvo. Kada je Hristos rekao svojim učenicima: „Budite savršeni kao što je vaš Otac Nebeski,“ mislio je na Mudraca, a ne na Sveca.

Još u detinjstvu, Ramana je stalno osećao prisustvo nečega Vrhunski svetog, čije je ime bilo Arunačala. Ovo saznajemo iz pesme

koju je Mudrac kasnije napisao za svoje učenike. Vidimo da je iz prethodnih života sa sobom doneo duboku i zrelu predanost tom misterioznom Biću, koje većina nas naziva Bogom, ali bi se ispravnije moglo opisati kao duhovni centar života. Ovo se pokazalo jednom prilikom u njegovom detinjstvu, kada je ujak oštro razgovarao s njim. Potražio je utehu i mir, ali ne kod svoje zemaljske majke, već kod Božanske Majke u seoskom hramu. Ponekad bi upadao u stanje koje je izgledalo kao izuzetno dubok san, iz kog ništa nije moglo da ga probudi. S obzirom na savršenstvo koje je kasnije postigao, a koje uživa i u budnom stanju, možemo da pretpostavimo da je ovo prividno spavanje zapravo bilo duhovno iskustvo na višem nivou postojanja.

Tako se nastavio njegov dvostruki život na paralelnim ravnima – živeći u svetu mehanički i nezainteresovano, kao da mu taj život zapravo ne pripada, dok je istovremeno vodio život u duhu koji ljudi oko njega nisu mogli ni da zamisle. Ovakav život je trajao do njegove šesnaeste godine kada je bio u završnom razredu srednje škole i očekivalo se da polaže ispit za upis na univerzitet u Madrasu. Međutim, nešto se dogodilo što je iznenadno okončalo njegovo školovanje.

Period između šesnaeste i sedamnaeste godine je kritičan za sve. Kod prosečnog čoveka um je tada preplavljen maštanjima i željama koje se vrte oko svesti o čulnosti. Ipak, za neke izuzetne duše to je vreme buđenja istinskog života, u odnosu na koji je ono što zovemo životom, zapravo smrt – života koji započinje procvatom duhovnih savršenstava koja već postoje u njima u prikrivenom obliku. Ovakve primere nalazimo u životima svih Svetaca i Mudraca sveta.

Činjenica je, takođe, što se dešavalo u životima Mudraca prošlosti, da ovo buđenje po pravilu započinje iznenadnim strahom od smrti. Strah od smrti nije nepoznat običnom čoveku, budući da se javlja često. Ali postoji razlika u reakciji na ovaj strah. Kod običnog čoveka ništa se bitno ne menja; on razmišlja o smrti samo kad vidi nečiju sahranu; ponekad počne da filozofira, više ili manje po navici; međutim, ovo raspoloženje traje samo do sledećeg obroka. Posle toga ponovo postaje „normalan“, bujica njegovog života teče istim tokovima kao i ranije.

Mudrac drugačije reaguje na misao o smrti. On mirno razmišlja o problemu smrti, koristeći svoju inteligenciju s punom snagom i ova

refleksija postaje polazna tačka za koncentrisan napor za transcendiranje teme smrti. Tako je bilo u slučaju Gautama Bude.³ Tako je bilo i u slučaju Ramane.

Razmišljao je: „*Ko ili šta je to što umire? Ovo vidljivo telo je ono što umire. Rodbina će se okupiti, odneti ga na lomaču i spaliti. Ali kad ovo telo umre, da li ću i Ja umreti? To zavisi od toga šta Ja zapravo jesam. Ako sam Ja ovo telo, onda ću i Ja umreti kada ono umre; ali ako Ja nije to, Ja ću preživeti.*“

Upravo u tom trenutku, u njegovom umu se pojavila intenzivna želja da otkrije hoće li njegovo pravo Sopstvo preživeti smrt. Razmišljao je o najsigurnijem načinu da to sazna i odlučio je da odigra proces umiranja. Zamisljao je da je njegovo telo mrtvo. Mrtvo telo ne govori, ne diše i ne oseća ništa. Ovo je zamislio toliko realistično da mu je telo postalo nepomično i ukočeno kao leš. Njegova životna energija se povukla iz tela i koncentrisala se u umu, koji se tada okrenuo unutra, vođen željom da pronađe pravo Sopstvo, ukoliko ono postoji. U tom trenutku, misteriozna snaga se uzdigla iz dubine njegovog bića, preuzimajući kontrolu nad umom i životom; pod uticajem te sile, on – zapravo njegov um i život – bio je povučen unutra. Ono što se dogodilo predstavlja misteriju, ali možemo saznati nešto o tome iz Mudračevih učenja. Pretpostavljamo da je, pod uticajem sile koju vernici nazivaju „milost“, um uronio duboko u izvor sveg života (i uma) i stopio se s tim Izvorom. Sve se to dogodilo dok je bio potpuno budan, pa je postao svestan svog Istinskog Sopstva, oslobođenog od misli. To Sopstvo je oslobođeno ropstva, želja i strahova, ispunjeno mirom i srećom. Stanje koje je tada dostigao je stanje bez ega, opisano u jednom od sledećih poglavlja – stanje u kojem vlada jedino Stvarno Sopstvo, u spokojnom miru. Tako je Ramana postao Mudrac. Nikada nećemo saznati kako izgleda to stanje dok ga sami ne dostignemo i ne boravimo u njemu. Ali, zahvaljujući Ramaninom Otkrovenju, možemo razumeti šta ono nije.

Iz ovoga vidimo da je trajna, jednousmerena odlučnost da pronađemo stvarno Sopstvo – što predstavlja najviši i najčistiji oblik pre-

³ „Buda“ znači „mudrac“. Ovog Mudraca su takođe zvali Sugata, što znači: onaj koji je dostigao Stanje Oslobođenja.

danosti – put ka sticanju tog Sopstva. Ovaj pristup u skladu je s izrekom drevnog Otkrovenja koja kaže: „*Ovo Sopstvo će pronaći jedino onaj koga Ono snažno privlači u potpunoj predanosti. Njemu se Sopstvo razotkriva kakvo Ono zaista jeste.*“ Ovo je najviša istina svih religija. Nju je Hristos izrazio drugačije: „*Traži i biće ti dato; pokucaj i otvoriće ti se.*“

Upravo je ovo put na koji Mudrac upućuje u odgovorima učenicima i u svojim beleškama. U jednom od kasnijih zapisa on ga naziva „*Direktnim Putem za sve*“, putem kojeg se transcendiraju svi životni problemi. Stanje koje postižemo kroz doslednost na ovom putu naziva se *Prirodno Stanje – Sahađabava*, jer se u njemu Sopstvo manifestuje onako kakvo Ono zaista jeste, a ne kakvim se čini neznalicama. Takođe se opisuje kao Stanje koje karakteriše odsustvo ega i uma. Istina o tom Stanju, kakvom su je razotkrili Mudrac i drevno Otkrovenje, biće tema narednih poglavlja. Za sada je dovoljno reći da je *Prirodno Stanje* najviše što postoji – da za onoga ko je dostigao to Stanje ne postoji ništa više za čim bi trebalo da teži. Hodočašće života za njega je okončano.

Sa ovim iskustvom Ramana je postao „*gjanī*“, ili tačnije – razotkrio se *gjanī* koji je oduvek bio u njemu. Za njega, stoga, nije bilo dalje evolucije u duhovnosti. Iskustvo je potpuno odvojilo um i telo od Sopstva. Drugim rečima, um više ne poistovećuje telo sa Sopstvom. S obzirom da je neznanje samo ovo poistovećivanje, a sam um, kako će se kasnije videti, proizilazi iz ovog neznanja, ovaj veliki Događaj se naziva i uništenjem ili rastapanjem uma. Dakle, tačno je da za *gjanija* ne postoje ni um, ni telo, ni svet. Međutim, to ne znači da su telo i um uništeni na način da ih drugi više neće videti. Za druge će Mudračevo telo i um i dalje postojati, i izgledaće da događaji utiču na njih. U tom smislu životna istorija *gjanija* može da se nastavi. On može da bude prividno aktivan na različite načine, iako ove akcije više nisu zaista njegove. Tok zbivanja posle ovog velikog Događaja, a nešto od toga je ovde ispričano, više ne pripada *gjaniju*. To ga više ne dotiče ni na koji način.

Ramana nikada nije čitao niti čuo o *Bezimenom, Bezobličnom, Neopisivom* – poznatom kao *Brahman* – zato nije sumnjao u Stanje koje je postigao ovim događajem. Kasnije, kada je saznao da su svete

knjige opisale stanje Oslobođenja kao ono u kojem se Sopsstvo doživljava kao identično sa Stvarnošću, nije imao nikakvih poteškoća da shvati da je sam dostigao to Stanje.⁴

Sve što se kasnije dešavalo u životu Mudraca, nakon ovog značajnog događaja, dotiče samo telo i um, a ne samog Mudraca. Božanske osobine i moći koje su svojstvene prirodnom stanju brzo su se manifestovale, jer je njihovo ostvarenje bilo neophodno za ispunjenje Mudračeve misije u svetu.

Tako se dogodilo da je odmah nakon ovog velikog događaja, Mudračev um, u trenucima kada nije bio potpuno apsorbovan u Prirodnom Stanju, počeo da oseća potrebu za povezivanjem s nekim objektom. Jedini objekat koji je bio prihvatljiv bio je Bog, u čijoj ljubavi su šezdeset tri Sveca pronašla svoju najvišu sreću.

Zato je Ramana počeo češće da posećuje hram. Tamo bi stajao u Božanskom prisustvu, dok bi potoci suza tekli iz njegovih očiju – suze karakteristične za najstrastvenije obožavaoce. Uvek je najiskrenija molitva svih poklonika bila da poseduju tako duboku predanost kao što je ova, i smatralo se da je obilan tok suza znak najviše predanosti, plod same Božanske milosti. Razumemo ovu manifestaciju kod Ramane samo ako pretpostavimo da je u prethodnom životu bio takav obožavalac. Možda su u ovom slučaju potoci suza služili nekoj Božanskoj svrsi. Suze Božanske ljubavi su pročišćujuće, i oni koji ih prolivaju postaju uzvišeni. Prenosnici svesti se pri tom transformišu. Zato možemo da pretpostavimo da su na ovaj način Ramanini telo i um prošli kroz promene koje su ih učinile dostojnim da služe kao prebivalište velikog Učitelja, Glasnika Boga.

Istovremeno s ovim manifestacijama, Ramana je osećao snažan osećaj vreline u telu. Sve ovo je trajalo dok Mudrac nije stigao u Tiruvanamalai i našao se u Prisustvu u tamošnjem hramu. Postoje priče da je i Šri Ramakrišna doživljavao sličan osećaj topline u telu.

---

⁴ Kaže se da se jednom od Mudraca iz davnina, naime, Šuki, sinu Vjase, desio veliki Događaj bez ikakvog napora, ali da se u njegovom umu kasnije pojavila sumnja da li je to Stanje koje mu je na taj način došlo konačni Cilj. Pitao je oca, a ovaj je potvrdio da jeste. Međutim, videvši da dečak nije siguran, Vjasa mu je savetovao da ode kod Džanake, kako bi mu otklonio sumnje. Dečak je saznao od Džanake da za njega više ne postoji ništa za čim bi trebalo da teži. Vredno je pomena da se u slučaju Ramane ova sumnja nije pojavila.

Videli smo kako je Ramana, kao đak, bio izuzetno nezainteresovan za učenje. Posle svog nenapornog traganja za stvarnim Sopsstvom, postao je još nezainteresovaniji, jer je često ulazio u misteriozno stanje koje je dostigao. Čak i kad nije bio u tom stanju, nije iskazivao nikakvu sklonost ka učenju. Stariji članovi porodice nisu mogli da shvate šta se događa s mladićem. Stalno su bili ljuti na njega zbog njegove nezainteresovanosti za školovanje, a sada su bili još više frustrirani. Njegov stariji brat, koji je takođe bio učenik, posebno se razljutio zbog ovog novog ponašanja. Jednog dana, oko šest nedelja nakon njegovog prvog iskustva Stanja bez ega, brat ga je uhvatio kako ulazi u to stanje umesto da uči. To je izazvalo oštru kritiku: „Kakva korist od ovih stvari (knjiga i svega što pripada đaku) nekome ko je postao takav?“

Te reči su pogodile metu. Ipak, efekat koji su izazvale bio je neočekivan za onoga ko ih je izgovorio. Dečak se i dalje samo smeškao, i ponovo se prihvatao knjige. Ali u sebi je razmišljao: „Da, u pravu je. Kakvu korist imam od knjiga i škole?“ Odmah mu je sinula ideja da mora da napusti dom i ode da živi daleko, gde ga oni koji ga smatraju svojim neće pronaći.

Ranije je od rođaka saznao da je njegova voljena „Arunačala“ isto što i Tiruvanamalai, opšte poznato mesto hodočašća. Vrativši se sa hodočašća, i odgovarajući na pitanje odakle dolazi, rekao mu je da je bio na „Arunačali“. Ovo je bilo veliko iznenađenje za mladića koji nikada nije pomislio da se Arunačala nalazi na zemlji; rođak mu je tada objasnio da je Arunačala samo drugo ime za Tiruvanamalai.⁵

Ovo mesto je bilo prilično udaljeno od Madurajja da bi u ovom trenutku moglo biti njegovo odredište, ali ipak ne toliko daleko da ne može tamo i da krene. Zato je odlučio da potajno napusti dom i uputi se tamo, a da nadalje čini onako kako ga vodi Providenje. Sreća mu je išla na ruku u tom poduhvatu; školarina starijeg brata za taj mesec još nije bila plaćena, i brat mu je dao pet rupija da to učini. Od te sume je uzeo samo tri rupija, smatrajući da će biti dovoljni za njegovo pu-

---

⁵ „Arunachala“ je sanskrito ime za breg, kojeg samog po sebi smatraju Božanskim obličjem. Tamijski oblik imena je „Annamalai“; imenu se daje prefiks „Tiru“, da bi se pokazalo da je mesto sveto. Tako se mesto na tamijskom zove Tiru-Annamalai, što se izgovara Tiruvannamalai.

tovanje vozom. Ostatak novca je ostavio zajedno s pismom koje izražava njegovu odluku da krene u potragu za svojim Božanskim Ocem, ističući da ne treba organizovati nikakvu potragu za njim.

Kupio je kartu i ušao u voz u Maduraiju, ali čim je zauzeo svoje mesto, ušao je u Stanje bez ega, i ostao u njemu skoro sve vreme. Tokom puta nije osećao glad i skoro ništa nije jeo. Iako je napravio grešku u planiranju putovanja, srećom, sve se dobro poklopilo. Morao je da prepešači deo puta jer mu nije ostalo dovoljno novca. Međutim, usput je založio svoje zlatne minđuše, i sa dobijenim novcem uspeo da stigne u Tiruvanamalai vozom.

Odmah je otišao Prisustvu u hramu i zaplakao u ekstazi: „Oče, došao sam, sledeći Tvoju zapovest“. I odjednom je goruća vrelina u telu nestala, a s tim i osećaj da nešto nedostaje. Posle ovog više nije bilo izliva suza, sem jednom, kada je mnogo kasnije sastavljao devocijsku himnu za svoje učenike, jednu od njegovih „*Pet Himni Arunačali*“.

Izašavši iz hrama, potpuno je promenio svoj spoljašnji izgled, ali to je učinio mehanički, bez razmišljanja ili donošenja odluka. Berber mu je ponudio svoje usluge, i uskoro mu je potpuno obrijao glavu. Smanjio je svoju odeću na minimum potreban za pokrivanje – platno oko bedara, a ostatak novca, odeće i svega što je doneo sa sobom s poslednjeg zaustavljanja na putovanju, bacio je na stepenice pored bazena. Sve ovo je urađeno s uverenjem da telo nije on, i da ne zaslužuje poseban tretman. Čak je propustio kupanje koje obično sledi nakon brijanja. Međutim, prilikom povratka u hram, pokvasio ga je iznenadni pljusak.

Dugo vremena nakon toga, nije imao stalno mesto boravka. Mir je pronalazio bilo gde bi mogao da ostane u Stanju bez ega, neometan od znatiželjnih ili neozbiljnih ljudi. Često je bio potpuno nesvestan tela i okoline tokom dugih perioda. Ljudi koji su posmatrali njegovo ponašanje pretpostavljali su da je pustinjač koji se obavezao na ćutanje. Nisu ga nagovarali da govori, a on nije činio ništa da im objasni njihovu zabludu. Ostajao je tih. Ova spontana tišina trajala je mnogo godina, te je tokom vremena izgubio sposobnost govora. Kasnije, kada su dolazili učenici i postavljali mu pitanja, morao je da piše svoje

odgovore. Ipak, vremenom je s naporom povratio sposobnost govora.

Nikada mu nije nedostajalo hrane jer su ljudi prepoznali njegovu uzvišenu duhovnost i rado brinuli o njegovim potrebama, želeći da steknu zasluge služenjem sveca. Međutim, u početku je imao problema s nestašnim dečacima, što ipak nije remetilo njegov unutrašnji mir.

Ubrzo nakon dolaska u Tiruvanamalai, kao rezultat neprekidnog iskustva Stanja bez ega, ostvario je Istinu najvišeg drevnog Otkrovenja: „*Ja i moj Otac smo jedno*“. Tako je postao savršeni Mudrac. Više nije morao da uranja u sebe da bi uživao sreću stvarnog Sopstva. Posedovao ju je sve vreme, bilo da je bio svestan sveta ili ne. Na taj način je bio u stanju da ispuni svoju misiju u svetu kao Glasnik Boga – ili, tačnije, Stvarnog Sopstva, pošto nema drugog Boga do Sopstva. Ovo predstavlja Stanje neometanog iskustva stvarnog Sopstva koje je poznato kao Prirodno Stanje (*Sahađabava*).⁶

Intenzivna potraga za nestalim dečakom, koju je pokrenula njegova porodica, pokazala se neuspešnom. Međutim, nekoliko godina nakon njegovog bekstva, sasvim slučajno su saznali da se nalazi u Tiruvanamalaiju. Prvo je došao stric, a potom i majka, saletajući ga nagovaranjem da se vrati kući ili da živi blizu njih, ako već ne želi da živi s njima. Međutim, nisu mogli da ostave nikakav utisak na njega; izgledalo je kao da nije priznavao njihova prava na njega. Takva svojatanja su se zasnivala na pretpostavci da je njegovo telo on sam.

Mnogo kasnije je majci i starijem bratu – jedinom živom u to vreme, dozvolio da žive s njim. Iskoristio je prednost ove prilike da podučava i vodi svoju majku putem ka duhovnom savršenstvu.

U ranom periodu života u Tiruvanamalaiju, Mudrac je prolazio kroz mnoga iskušenja, ali ništa nije moglo da naruši njegov mir. On je postao živ primer istine, kako je izraženo u Giti i drugim svetim knjigama – čovek koji je čvrsto ukorenjen u Stanju bez ega neće biti uz-

---

⁶ Skoro je nemoguće izbeći greške u nastojanju da se shvati istinska priroda ovog Stanja. Opisi koji su dati u knjigama su uglavnom probni, uključujući i neznanje učenika, te su podložni ispravkama drugih opisa. Istina o ovom Stanju može se delimično razumeti putem njegovog razmatranja u poglavlju VIII.